

12. Élet a városban. (TK. 86-93. oldal)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020_b/lecke_04_012

1. Európai városok a középkorban.

- **A Római Birodalom bukása után a városok elnéptelenedtek.**
- **A X.századtól** kezdve a mezőgazdaság és a kereskedelem újra fellendült, a népesség növekedni kezdett, és **újra létrejöttek városok.**
- A távolsági árucseré nagy hasznot hozott a városoknak.
- **Európában 2 tengeri kereskedelmi út alakult ki:** északon Hamburg, Lübeck, Bréma. Délen pedig Velence, Genova, Firenze városoknak volt fontos szerepe a keleti kereskedelemben.
- **Kialakultak a piacok és vásárok.**

2. A város képe:

- A várost vastag **fallal vették körül.**
- Rendetlenség jellemezte a városképet, rendszerezések **voltak a járványok.**
- **Központban volta főtér,** ahol tartották a vásárokat.

3. A városi polgár, városi kiváltságok:

- **A város lakói a polgárok voltak.**
- **A teljes jogú polgárnak háza illetve műhelye volt,** ők választották a város önkormányzatát.
- **Városi kiváltságok:** önkormányzat + vásártartás joga.
- A városok egyházi központok is voltak: székesegyházak és katedrálisok.

4. Céhek:

- A városokban **kereskedelemmel és iparral** foglalkoztak.
- **Céhek:** azonos szakmákban dolgozó iparosok szervezetei.
- A céhek szabályozták a termékek árát, minőséget.
- A céhek élén **mesterek** álltak.

5. Buda a középkori királyi város:

- **IV. Béla alapította Buda városát** a tatárjárást követően.
- Buda gazdasági életében fontos volt a távolsági kereskedelem a német és olasz területek felé.
- **A várost választott bíró és 12 esküdttől álló tanács irányította.**

- Buda polgárai többségben németek voltak.
- Lakossága a középkorban a legnépesebb volt, **13.500 fő**.
- Budán ekkor **29 céhbe szervezett 79 foglalkozás volt**.
- **Országos vásárok évente kétszer**. (Pünkösdkor és Kisasszony napján)
- **Zsigmond** majd **Mátyás király** a Várhegy déli oldalán fényűző palotákat építtetett.

6. Divatba jönnek az ókori szerzők:

- **Humanisták**: az ókori szerzők művei alapján fontosabbnak tartották a mindennapi örömeket, és az alkotó munkát az imádkozásnál.

7. A könyvnyomtatás:

- A XV. században a német **Gutenberg** **feltalálta könyvnyomtatást**.

8. A reneszánsz:

- A XIV-XV. században a művészek példaképei az ókori görög és római alkotók voltak.
- **Az ókor felújítása a reneszánsz (újászületés), ami Észak-Itáliában alakult ki.**
- **Leonardo da Vinci**: festő, szobrász, feltaláló. Híres festménye a Mona Lisa.

9. A reneszánsz építészet:

- Ókori mintát követett: oszlopok és a kupola újra megjelenik.
- **Szent Péter székesegyház Rómában.**
- **Velence a tenger királynője.**

A tizenkettedik leckéhez kapcsolódó videófilmek hivatkozásokkal:

A középkori város élete. <https://zanza.tv/tortenelem/kozepkor/kozepkori-varos-elete-kereskedelem>

A középkori város. <https://www.youtube.com/watch?v=XbXlPlqJAvs>

A Budai vár története. <https://www.youtube.com/watch?v=FUKHWLm12uU>

A Reneszánsz Kialakulásának Története. https://www.youtube.com/watch?v=Lx_ioJVk-Sk

A reneszánsz Európában és Magyarországon.

<https://www.youtube.com/watch?v=tDtzc7wM9Y>

Sánta Zoltán 2025. szeptember 1.

Reneszánsz. <https://www.youtube.com/watch?v=BbdHCH5py3I>